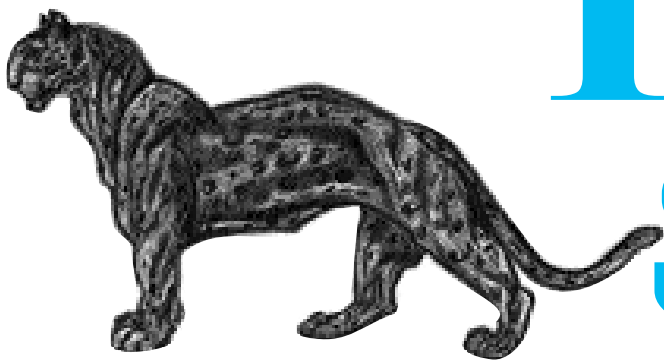

De Kido nomi!

TOLİŞON SƏDDO

№ 18 (30) 19 may 2012-nə sor

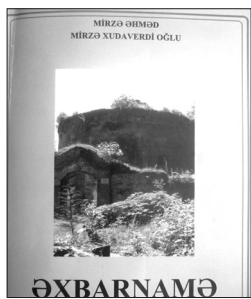
MÜSTƏQİL QƏZET

QİYMƏTİ 40 qəp.

Qəzet həftədə bir dəfə, şənbə günü çıxır

Tı Tolış boştə inə zıvoni jiyero çiçi kardə?

ŞOK:Xankəndində "Talışstan marşı"!?

ƏXBARNAMƏ

səh 2.

İŞ VAR A...

səh 3.

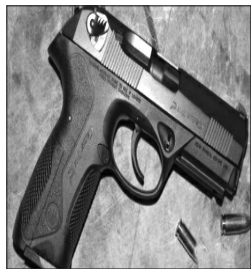
RAFIQ CƏLİLOV

Bağır Coşqun

səh 4.

75

AVTORİTET

səh 6.

NAILƏ

HEKAYƏ

səh 7.

CAMAL LƏLƏZADƏ

MƏDO ƏHVOLOTON

səh 8.

ZABİL MƏDOJ

Talışlara qarşı yeni təxribat dalğasına start verilib. Bu startın Ermənistandan idarə olunduğunu bilirik, amma çox təəssüf edirik ki, bəzi özünübilməz, daima kiminsə sifarişli ilə işləyən nadanlar ermənilərin bu çirkin oyunlarına Talışların da adını qatırlar. Yoxlanılmamış informasiyalara sifarişdən alıb öz saytlarına yerləşdirənlərə bir sualım var: Siz nə vaxta qədər erməni təbliğatının ab-havası ilə yaşayacaqsız? Nə vaxtacan öz düşüncəniz, öz təbliğat xəttiniz olmayacaq? Bu ayrışdırma toxumu səpməklə nəyə nail olmaq istəyirsiniz? Bu cür yazıları oxuduqca onun müəllifinin Azərbaycanlı: türk, tat, talış və s. olmasına inanmırsan, bu cür yazıları ancaq qanlarında erməni qanı olanlar yazı bilər! "Müəllif" Ənvər Börüşoyun yazısını olduğu kimi oxucuların nəzərinə çatdırırıq, çatdırırıq ki, kimin kim olduğunu bilək!

Xankəndində "Talışstan marşı"ı çalındı - ŞOK

Azərbaycanın işğal olunmuş Şuşa şəhərində Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Kочeryanın nəzarətində olan "Çiçəklənən Ermənistan Partiyası"nda birləşmiş erməni işadamları tərəfindən təmir olunmuş və hal-hazırda "Shushi Grand Hotel" adı ilə fəaliyyət göstərən mehmanxanada 8 may 2012-ci il tarixdə "Qafqaz-Xəzər Regionunda Aborigin Xalqlar" mövzusunda üç gün davam edən beynəlxalq toplantı keçirilmişdir. Bu toplantıya Ermənistan, Rusiya, İran, Türkiyə, Şimali Amerika, Gürcüstan və bir sıra Avropa dövlətlərindən nümayəndələr də qatılmışlar. Toplantıda "Dağlıq Qarabağın dövlət müstəqilliyini elan etməsinin 20 illiyi" münasibətilə 5-7 oktyabr 2012-ci il tarixdə İrəvanda böyük bir elmi konfransın keçirilməsi qərara alınmışdır. Bu konfransla bağlı təşkilat komitəsi də yaradılmışdır.

Toplantıya qatılanlar 9 may tarixində Xankəndində separatçı rejimə məxsus (əslində Ermənistanın) hərbi qüvvələrin paradını izləmişlər. Hərbi paradla Ermənistan müdafiə nazirliyinin hərbi orkestri "Talışstan Marşı"nı çalmışdır. Diqqət çəkən məqamlardan biri də odur ki, bu paradı heç kimin gözləmədiyi halda bölgəyə gələn Ermənistan prezidenti Serj Sarsqyan da izləmişdir.

"Armenia Today" Analitik Mərkəzinin açıqlamasına görə, Şuşada keçirilən toplantıda "Azərbaycanda talışların milli, öz dilində təhsil almaq, mədəni hüquqları, assimilasiya olunmaları, tarixi abidələrinin qorunması, milli muxtariyyət hüquqlarının bərpası yolları" və digər mövzular gündəmə gətirilmişdir. Eyni zamanda oktyabr konfransına hazırlıqla bağlı "təşkilat komitəsi" tərəfindən talış separatizminin daha da alovlandırılması üçün nəşr ediləcək ədəbiyyatların siyahısı müəyyənləşdirilmişdir.

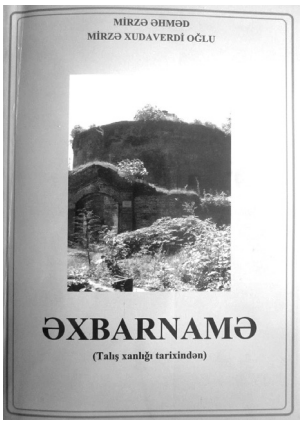
İrəvandakı konfransa İsmail Şabanov (Rusiya Talışları Təşkilatının prezidenti), Rusiya Şiə Müsəlmanları Ruhani İdarəsi, Mirbaba Hüseynov (tibb elmləri doktoru), Azər Məmmədov (fəlsəfə elmləri namizədi), Mürvət Qurbanov, Mübariz Ağayev, Sadətdin Məlikov, Hacı Musa Qur-

banov (Rusiya Əhli Beyit Təşkilatının sədri), Adil Nəsirov (Talış Milli Mədəni Muxtariyyətinin prezidenti, Moskva), Səbarz Hüseynzadə (Talış Xalqının Müdafiəsi Təşkilatının sədri), o cümlədən "Talış Tarixi, Mədəniyyəti və Etnoqrafiyası Mərkəzi", "EkoTal", "Midiya", "Atropat", "TALISH.ORG", "TALISH.INFO", "TALISH TSENTER" və digər ictimai qurumlar da İrəvan konfransına qatılacaqlar.

İrandakı "Talış Araşdırma Mərkəzi"nin sədri Yasir Kərəmzadə isə açıq şəkildə elan etmişdir ki: "Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olan talışlar əslində İran dövlətinin təbəələri hesab olunmalıdırlar. Çünki, Çarlıq Rusiyası ilə Qacarlar dövlətinin imzaladığı "Gülüstən" və "Türkmənçay" müqavilələrinin heç birində talış xalqının könüllü şəkildə Rusiyaya birləşməsi haqqında hüquqi sənəd yoxdur. Beləliklə qanunsuz şəkildə talış xalqına məxsus ərazilər indiki Azərbaycan dövlətinin tərkibinə birləşdirilmişdir. Bu yöndə İran talışları, xüsusilə Gilan və Mazəndaran vilayətlərində yaşayan, mənşəcə talış xalqı ilə eyni oraq dil, mədəniyyət, tarix və ənənələri birləşdirən gilləklər və mazəndaranlılar çox narahatdırlar. Çünki, Azərbaycan dövlətində talışların milli kimliyi dövlət siyasəti olaraq pantürkizm maraqları adı altında məhv edilməkdədir".

Məhz Şuşanın işğalı günü burada talışlara məxsus toplantı keçirilməsi, bunun ardınca isə Xankəndində "Talışstan Marşı"nın çalınması əslində ermənilərin təkə Azərbaycanla bağlı "öz müqəddaratını təyin etmə" maraqları ilə uzlaşmır. Bu yöndə digər milli azlıqları da səfərbər etmək üçün atılacaq addımlar daha dərin strateji hədəflərin uzantıları kimi başa düşülməlidir. Bu sırada Ermənistanla həmrəylik göstərən ölkələrdə fəaliyyət göstərən digər separatçı qurumların aktiv şəkildə hərəkətə gətirilmələri belə bir faktın təsdiqi deməkdir.

Ənvər Börüşoy

BAKI - 2009
Çapa hazırlayan:
İshaq Axundov
Redaktor:
Seyidağa Onullahi.
Fars dilindən tərcümə edən:
Əli Hüseynzadə

(əvvəli ötən saylarımızda)

Qaraxanın oğlanları Mir Mustafa xan və Mir Əsgər bəy və qaynı Şahpələng bəy birlikdə qoşun topladılar. Qaniçən uluflardan beş yüzə qədər tufəngçi götürüb getdilər. Mir Mustafa xan və Əsgər bəy öz qoşunları ilə Lisar¹ kəndində dayandılar. Qaraxan isə bir neçə nəfərlə Gorganruda daxil olub Aslan xanın evində mənzil saldı. Onlar [Aslan xan və İbrahim Ağə] da Ləmir-dən Lisara qədər [ərazidən] minə qədər tufəngçi topladılar. Lisarda dayandılar. Belə qərara gəldilər: "hazırda havalar bir qədər soyuqdur. Rəşt vilayətində qoşun soyuqdan yəqin ki, əziyyət çəkəcək. Novruzdan bir ay sonra isə hava xoş və mötədil olanda gedərik". Novruz bayramına bir ay yarım qalmışdı. Aslan xan Qara xana lazımı məhəbbət [və hörmət] göstərirdi. Həmişə özünü [Qara xandan] aşağı tutub, ona deyirdi: "Siz bizim atamızsınız. Belə əhd bağlamışıq ki, həm bu, həm də o vilayət sizin olsun. Hər iki vilayətin ixtiyarı sizdədir. Bizlərə də bir parça çörək verərsiniz. Dolanırıq. Verməzsənsiz də ixtiyarınız vardır!". O, özünü həqiqi sayaraq bu sözləri söylərdi. Onun vilayətindən nə qədər şikayətçi gəlsə idi, [onları] Qara xanın yanına göndərərək deyirdi: "Nə qədər ki, atam oradadır, mən divan ilə məşğul olmağa qadir deyiləm!".

Qara xan iki-üç dəfə Aslan xana bu qədər qoşunu bir yerdə saxlamağın çox çətin olduğunu [bildirib] təklif etdi: "Öz məqsədimizin ardınca gedək!". Aslan xan [Rəştə tərəf hərəkəti] məsləhət bilmədi. Ərz elədi: "Səbr edin, hələ vaxt yetişməmişdir".

Aslan xan özlüyündə belə hesab edirdi: "Qara xan qoca kişidir. Gorganruda bunun əlindən nə iş gələ bilər? Yaxşısı budur ki, bir hiylə ilə Lisarda Mir Mustafa xan ilə Mir Əsgər bəyin işini bitirək. Onda asudəliklə bütün Talış vilayəti mənim əlimə keçər". Bu fikrini qardaşları və qohumları

MİRZƏ ƏHMƏD MİRZƏ XUDAVERDİ OĞLU

ƏXBARNAMƏ

(Talış Xanlığının tarixindən)

Oxucuların çoxsaylı xahişini nəzərə alıb "Əxbərnəmə" əsərini hissə-hissə öz qəzetimizdə vermək qərarına gəldik. "Əxbərnəmənin" elektron variantını bizə təqdim etdiyi üçün "Talış.org" saytına minnətdarlıq.

ilə məsləhətləşdi. Onlar da bu fikirlə razılaşdı. Sonra qardaşlarını gizlicə öyrədib [dedi]: "Siz Lisarda Mir Mustafa xan ilə Mir Əsgər bəyə at çapmaq yarışını təşkil etməyi təklif edin. Onlar atla cıdır meydanına gəldikdə siz onları güllə ilə vurub öldürün. Mən də burada Qaraxanı qətlə yetirərəm!". Onlar da Aslan xanın tapşırığı kimi Mir Mustafa xanın yanına bir adam göndərərək [dedilər]: "Gələn sabah Xərədəst meydanında at çapaq və şənlik edək. Çünki Novruz bayramı yaxınlaşır, şənlik lazımdır!".

Mir Mustafa xan da bu təklifi qəbul etdi. Aslan xanın nökrəri dırgılı Cələ baba ağasından bir qədər narazı olduğundan gecə fərsət tapıb, gizlicə Mir Mustafa xanın yanına gəldi. Onu işdən xəbərdar etdi.

Atam [Mirzə Xudavərdinin] dediyinə görə, Mir Mustafa xan qorxuya düşüb kiçik qardaşı Mir Əsgər bəyi yanına çağırırdı. Əhvalatı ona söyləyib xəbərdar etdi. Dedilər: "Bəs nə çarə qılacaq?". Mir Mustafa xan Mir Əsgər bəyə tapşırırdı: "Sabah mən ora gedirəm. Siz isə [evdə] qalıb deyərsəniz ki, xəstəsiniz. Onlar sizdən qorxub bizi öldürə bilməzlər!". Mir Əsgər bəy də bu söz qəbul etdi. Səhər açıldı. Mir Mustafa xan mükəmməl silahlanıb meydana tərəf getmək istədi. Gördü ki, Mir Əsgər bəy də gəlir. Xeyli təəssüfləndi ki, Mir Əsgər bəy onun tapşırığını unutmuşdur. Mir Əsgər bəyin yanına bir adam göndərərək [dedi]: "Əgər o, xəstədirsə [meydana] gəlməyi təxirə salsın. Sabah gələr!". O, cavab göndərirdi ki, mənzildə qalmaq istəyir. Mir Mustafa xan bu məsələni öz nökrələri arasında açıq müzakirə edə bilmirdi. Belə ki, bu barədə Mir Mustafa xan və Mir Əsgər bəydən başqa heç kim bilmirdi. Mir Mustafa xan atını minib nökrələri ilə öz mənzilinə gəlmək istədi. Gördü ki, Mir Əsgər bəy də onun dalınca gəlir. Mir Mustafa xanın ovqatı təlx oldu. Az qaldı ki, atdan yerə yıxıla. Cıdır meydanına yaxınlaşdıqda gördü ki, Mir Əsgər bəyin nökrələrindən biri qışqıraraq qışqıra arxadan yetişib ərz elədi: "Qurbanın olum, Mir Əsgər bəyin ürəyi elə bərk ağrıyır ki, ata minə bilməyir. Mir Mustafa xan atını saxlayıb gördü ki, Mir Əsgər bəy zarıldaıyır, fəryad edib [deyir] "Dadaşıma deyən mən öldüm, qayıdıb məni mənzilimə

çatdırırsın!". Mir Mustafa xan atını döndərərək gəldi. Mir Əsgər bəyi qucağına alıb mənzilinə apardı. Onlara xəbər göndərirdi ki, bu gün şənliyimiz baş tutmadı. Allah qoysa, sabah gələrik, bir az at yarışdırırıq. Onun [Aslan xanın] nökrələrindən Mirzə Həsən bəy dedi: "Ağalar [məsələni] yəqin başa düşmüşlər!". Başqa bir nökrər dedi: "heç nə başa düşməmişlər. [Onlar] ulufludur. Donuz kimidirlər. [Mir Əsgər bəy] o qədər yemişdir ki, toxluq etmişdir!". Müxtəsər, hər iki tərəfin [adamları] dağılıb evlərinə getdilər. [Mir Mustafa xan] axşam atasının yanına qasidlə göndərdiyi məktubda xəbər verdi ki, bu ağaların belə tədbirləri var. Qaraxanın əmrinə əməl edən Aslan xanın mənzilinə getdilər. "Nə doğrasansa aşına, o da çıxar qasığına!". Aslan xanın qoşununun çoxu o vilayətdən idi. Hər kəs öz evinə, bəzi isə məscidə getdilər. Qara xanın qoşunu isə dağılmadan bir yerdə qaldılar. Aslan xanın məclisində nahar yedikləri zaman Qara xan üzünü Aslan xana tutub dedi: "Ey haramzadə, bu nə xam xəyaldır? Sizə nə yamanlıq etmişəm? Bu vilayəti sizə tapşırıram yeyirsiniz!". Əvvəllər Qara xan Gorganrud və Asalim vilayətlərini əlinə keçirmişdi. Yəni də onlara vermişdi. Aslan xan dedi: "Ata, nə olmuşdur?". [Qara xan] dedi: "Bu saat [əmr edərəm] əhvalatı sənə oxuyarlar!".

[Sonra] öz uluflı qoşunlarına əmr etdi: "Bu haramzadələri tutun!". Talarda² olanları bir-bir tutub əllərini bağladıqdan sonra aşağı gətirdilər. Onların sırasında olan İbrahim Ağə dedi: "Xan məni də tutursunuz?". İbrahim Ağə Qara xan ilə yaxın idi və istəyirdi ki, yaxınlıq edib qohum

olsun. Qara xan buyurdu: "Bəli, bəli bütün bu fitnələrin başçısı elə sənə!".

Müxtəsər, onların hamısını tutdular. Onların və tərəfdarlarının evlərini soyub qarət etdilər. [Qara xan] təxminən bir ay Gorganrud və Asalim mahallarında qalıb hökumət işlərini idarə etdi. Hər kəndə yeni kədxuda təyin etdikdən sonra Lənkərana qayıtdı. Qara xanın bu hərəkətini eşidən rəştli Hidayət xan qoşun toplayıb [Talışa gəlmək] fikrinə düşdü. O zamanlar Vilgic mahalında bir tayfa [müstəqil] hökumət iddiasında idi. Qara xan onlar ilə birləşib [Hidayət xana qarşı] sadıq bir dost olmağa and içdilər. Şindan³ qalasını özlərinə istehkam seçdilər. Rəştli Hidayət xan öz qoşunu ilə gəlib çatana qədər onlar bütün ərzaq və azuqələrini Şindan qalasına aparıb, orada anbara yığdılar. Rəştli Hidayət xanın qoşunu Gorganrud vilayətinə çatdıqda, içdikləri anda müvafiq olaraq öz köçləri ilə Şindan qalasına getdilər. Rəştli Hidayət xan gəlib gördü ki, Qara xan, Mir Mustafa xan, Mir Əsgər bəy, Şahpələng bəy və onların müttəfiqi olan Mehrəli bəy, Ağə Qəni, Ağə Əbdül və digər şəxslər Şindan qalasına çəkilib möhkəm istehkam arxasında yerləşmişlər. Onlarla bir neçə dəfə müharibə etdisə də, rəştli Hidayət xan məqsədinə çatma bilməyib məğlub oldu. Nəhayət, [qalanı] mühasirəyə aldı. İki il Şindan qalasını mühasirədə saxladı. Qaladakılar ərzaq çatışmazlığından çox çətinlik çəkirdilər. Aman istədilər. Onlar az qalmışdı aclıqdan bir-birlərini yesinlər. Nəticədə çarəsiz qalıb qaladan çıxıb aman istədilər. Öz qılınclarını boyunlarından asıb rəştli Hidayət xanın hüsuruna gəldilər. Rəştli Hidayət xan Qurana and içdi ki, "siz mənə itaət etsəniz, günahlarınızdan

keçərəm, Keçmişdə olduğu kimi yenə də sizi Talış vilayətinə hakim təyin edərik." Lakin onlar yetişən kimi rəştli Hidayət xan Qara xanı, Mir Mustafa xanı, Mir Əsgər bəyi və Şahpələng bəyi həbs edib, ailələri ilə birlikdə Rəştə göndərdi. Onları həbs etməklə kifayətlənib [xatircəm oldu]. Elə fikir etdi ki, Talışda itaət yolundan kənara ayaq qoyacaq bir adam qalmamışdır. [Ona görə də] Şindan qalasından qayıdıb Rəşt vilayətinə getdi. Oradan Talış kədxudalarına nə qədər əmr verdisə, [onlardan] biri də onun əmrinə qulaq asmadı. Dırgılı vilayətindən Şahmar bəy adlı bir nəfər baş qaldırdı. Onun ətrafına çoxlu adam yığıldı. [Onlar Hidayət xana qarşı] üsyan etdilər.

İzahlar:

91. Lisar. İran ərazisində Talış şəhristanının mərkəzi rayonunda Lisarhərədəst nahiyəsində bir kənddir. Lisar kəndi Ənzəli-Astara şose yolu ilə Xəzər dənizi arasındadır.

92. Talar. 1.Ağac və ya daşdan olan dörd sütun üzərində tikilmiş ev; 2. Qəbul salonu.

93. Şindan. Astara mahalının cənub-şərqində, Talış silsilə dağlarının Ərdəbil ilə Astara arasındakı hissəsində olan qala. Şindan qalası Astara hakimlərinin istehkamı olmuşdur. Ağqoyunlu Uzun Həsən (1466-1478) Astara hakimi Əmirə Sultanı cəzalandırmaq üçün qoşun göndərdiyi zaman o Şindan qalasına sığınmışdı. Bu qala Səfəvilər dövründə də strateji əhəmiyyətə malik bir istehkam olmuşdur. Astara hakimi Əmir Həməzə xan I Şah Abbasa (1587-1628) müxalifətdə olduğu zaman Şindan qalasına sığınmışdı. Əmir Həməzəni cəzalandırmaq üçün göndərilən Ərdəbil hakimi qaramanlu Zülqədər xan bu qalanı 9 ay mühasirədə saxladığına baxmayaraq onu ala bilməmişdi. Qalanı Biyəpəs hakimi Hüseyn xan Şamluya təslim edən Əmir Həməzə xan Şirvana getdikdən sonra şah Şindan qalasını Astara və Lənkəran ilə birlikdə Zülfüqar xana vermişdi.

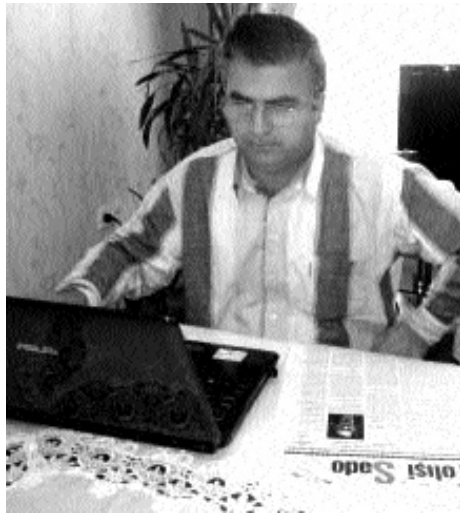
(ardı var)

S Ə R O S T O N Ə

Çəmə rujnomə davardə numrədə çı Şirəli Maqsudi həxədə niyəştəy şə. Çəmə rujnomə handəkəsonədə Nicat Ağazadə bi niyəştəyədə çəmə qıləy qədə xətomon oşko kardəşe, işte irodış roşnyəşe. Davardə numrə 7-nə səhifədə şə "Çaşım mande bə lələ ro" niyəştəy 3-nə abzas bəpe jiqo bibu:

"2005- 2007-nə soronədə de Taleh Məftun iyən Nicat Elcani ssenari, rejissorəti silsilə bə tolışı kəşe biə tolışə kino serialonədə Şirəli Maqsud şirkət kardəşe bənə kinoaktyori. "Divo", "Talış, bivot, bısır dəmə" (1-3) filmon bə dinyo pevilo biən. Çimon məşhurbeədə beşibhə Maqsudi hestışe yolə rol."

Əmə çı "Talışon Sədo" rujnomə nomo həm çı Taleh Məftuniku, Nicat Elcaniku, həməən çı "Talışon Sədo" handəkəsonku əjimon (üzr) pidəməne.

Rafiq Cəlilov
celilovrafiq@mail.ru

Virtual aləmdə qurğındır. Yenə də bir dəstə Talış işə olunub! Bu həmin Talışlardır ki, "ayravana-ayravana çəndrika..." deyərək, üz tutublar İrəvana, daha doğrusu Şuşaya, "Talışistan marşı" altında keçirilən parada baxmağa gediblər. Amma bu "separadililər" bilməyiblər ki, Azərbaycanda "kintamani-kintamani işverən, üzr istəyirəm, iş var a.." şüarı ilə yaşayan vətənpərvərlər hələm ayıqdurlar, yatmayıblar, bu "separadililərin" hər bir addımını izləyirlər...

Vətəninfo...

Belə bir portal var: vətəninfo! Bu portalın yazarları çox ayıq-sayıq insanlardır, hətta onların arasında "detdomovskiy" klikalı, bəzi məlumatlara görə kökü Talış olan, bir neçə dövlətin "xüsusi" çörəyini yeyən Ənvər Börüşoy lap tuğYAN eliyir. Bu Ənvər Boruprokat, üzr istəyirəm, Börüşoy o qədər ayıqdır ki, yuxusunda da vətənin keşiyini çəkir. Amma çatışmayan cəhəti də var, yuxusunda gördüyünü, və ya görmək istədiyini səhərisi gün "Şok" xəbər kimi qoyacaq bu tuğYAN edən portalla. Yatmamışdan əvvəl yaxşı hay konyakı içən Böyükdənsoy hökmən yuxusunda Şuşanı görür, zıppıldama sərxoş olduğu üçün bu yuxuların heç biri onun yadında qalmır. Amma bu dəfə belə olmayıb. Gözünə döndüyüm erməni axçısı Haykanuş adəti üzrə bu Böyrüşoyulmuş Ənvərə "erevanan konyakı" gətirəndə buna sözarası deyib ki, "bəs sən demə Talışlar Şuşadakı paradda iştirak ediblər". Bunu deyən Haykanuş "Anvarçikin" dayaz düşüncəsinə yaxşı bələd olduğu üçün yüz faiz bilirdi ki, bu Anvarçik gecə yuxusunda yenə də Şuşanı görəcək. Amma Haykanuş bir şeyi nəzərə almamışdı: bu Anvarçik çox içəndə Şuşada

"xlopoyluq" salır. Bu dəfə də belə olub, Ənvər Butulkasoy butulkanı tam aşırıdandan sonra üz tutub həmənin parada və orda "Talışistan Marşını" eşitməyi bir yana, (kim Ənvər abidən həmənin marşın diskinin kopyasını alıb redaksiyamıza təqdim etsə, onu bir illik pulsuz abunə gözləyir) demək olar ki, bütün Talışları orda görüb. Bu Ənvər də elə-belə adam deyil ha, gedib durub düz hayların baş kəşfiyatçısının yanında və "avrovizya-2012" büllur sarayının baş planını ona verərək əvəzində bu Talışların siyahısını istəyib. Baş kəşfiyatçı da deyib ki, siyahı robert albertoviçdədir, bundan sonra robertə yaxınlaşan "detdomovskiy Anvar" març-murçdan sonra həmənin siyahının kopyasını çıxardıb və rezki də dönüb Bakıya....

... Səhər yuxudan ayılan Ənvər gecəki paxmelini açandan sonra görüb ki, masanın üstündə həmənin siyahı "sərilib!" Siyahını altında isə.. bir paçka "benjamin" əmi. Kişi "yazı aləmi"nin adamıdır, dərhal götürdüyü öhdəliyi, üzr istəyirəm gördüyü yuxunu köçürdür komposuna və hazır kompramatı itəliyin "vətəninfo"çulara. Vətəninfoçular da kompratın yanında benjamin əmilərini görəndə yüz faiz qət edirlər ki, Əngvər abi səhifə yazmaz. Onlar çox professional jurnalistdirlər, bilirlər ki, od olmasa Borudan tüstü çıxmaz. Daha özlərinə əziyyət verib "ermənistan kəşfiyatçısı Haykanuşun" masanın üstündə qoyub getdiyi siyahıdakı adamlarla əlaqə saxlayıb, informasiyanı dəqiqləşdirməyiblər, hələ olduğu kimi də şappıldadıblar, gedib. Siyahıda çox ad var, ancaq mənim nəzərimi bir ad çəkdi: "Talış Diasporası" Rusiya İctimai Təşkilatının Sədri İsmayıl Şabanov...

Talış Diasporası...

Moskvada bir təşkilat var: Talış Diasporası. Gördükləri və ya görməli olduqları işin nədən ibarət olduğunu bilmirəm, amma onu bilirəm ki, quruma rəhbərlik edən şəxs elədə ciddi bir insan deyilmiş. Mən İsmayıl bəyi şəxsən tanıyırdım, tanışlığımız virtual idi, bir neçə dəfə mənə virtual aləmdə yalan satmışdı, zəhmət məni kinli adam olmadığım üçün bütün bunların üstündən bir xətt çəkib, ümumi iş naminə onunla görüşdüm. Qarşılıqlı anlaşdım, mən də işimi həmənin anlaşılmaya görə tənzimlədim və anlaşmanın vaxtı çatanda...

da... İsmayıl bəyin növbəti dəfə məni aldatdığının şahidi oldum. O da burdakı talışlar kimi verdiyi sözün dalından qaçdı! Niyəsini bilmirəm, amma yəqin edirəm... Bunlarda bir "birinci olmalıyam" adlı xəstəlik var, kiminsə iş gördüyünü görəndə ona heç vaxt köməklik etməzlər, qorxarlar ki, həmənin adam gəlib reytingdə onları keçər. Amma hamını da öz arşınınız ilə ölçməyin, vallah şəxsən mənə reyting xəstəliyi yoxdur, mənim bir amalım var: nümayəndəsi olduğum millətin maariflənməsi! Sizin amalınız nədir, mən bilmirəm, amma kiməsə söz verəndə fikirləşin ki, ola bilsin həmənin adam öz işini sizin sözünüzlə uyğun olaraq qursun, edə bilməyəcəyinizi, etmək istəməyəcəyinizi söz verməyin! Olurmu?

Meyxanaçı... Valeh!

Mən Valehi də şəxsən tanımıram, amma biləndə ki, Valeh Moskvada konsert verəcək, bir tanışımdan həmənin konsertdə iştirak etməsini xahiş edib, həmənin tanışımı konsertin təşkilatçıları ilə tanış etdim, böyük şairimiz Əli Nasir də burdan bəzi insanlara konsertdə Valeh gələcək olmalarını tapşırırdı və Moskvada "əmə Talışonimon" adlı bir konsert təşkil olundu, çox uğurlu da alındı. Bakıya döndən Valehdən qəzetlə bağlı kiçik bir xahiş edilir, Valeh genələrək "mən tanınmış insanam, heç o qəzeti tanımıram da" deyir! Dəhşəti görürsüz? Səni kim tanıyırdı ay Valeh? Talışların öz boğazlarından kəsib sənin üçün göndərdikləri SMS-lərin şotuna tanınmadımı? Yavan çörəkçün gözdiyin vaxtlar nə tez yadımdan çıxdı? İndi şəxsiyyət olmusan? Sən özünü aldatma, şəxsiyyət olmaq üçün sənin çox çatışmayan keyfiyyətlərin var, hansılar ki, heç vaxt düzəlməyəcək və sən də elə cılız Valeh olaraq qalacaqsan!

Talışların şotuna adam olan istənilən bir şəxs sonra genəlir, özünü tanımaz olur. Bir-iki pullu talışa xoş gəlsin deyə onlara yaltaqlananlar, digər talışların yanında özlərini "böyük şəxsiyyət" kimi aparırlar. Demək Valehə də bir quş, mən çox təəssüf edirəm ki, onun konsertinə həmənin uşaqları cəlb etdim, amma təəssüfüm bunula da bitir, amma genələn Valeh mənim üçün və mənim kimi düşüncələr üçün yoxdur və o etdiyi həmənin səhifin cəzasını çox çəkəcək, onun iç üzünü tanıdım, talışların şotuna yaşayan bir şəxs, talışların pay verdiyi məşinü sürən bir şəxs "mən elə qəzeti tanıma-

ram və tanımaq da istəmirəm" deməməliydi, bizi oxumasada belə.....

Acların məmləkəti...

Bilmirəm camaat bu məmləkətə niyə "acların məmləkəti" deyir, vallah bu boyda da haqsızlıq olar? 3 aydan yuxarıdır ki, piyadayam, yəni Bakını doyunca gözə bilirəm. Acların məmləkətində də yol qırağı bardürləri mərmərdən edirlər? Edə bilməzlər, çünki həmənin ac camaat həmənin bardürləri söküb, yeyər! Amma Bakıda və digər şəhər və rayonlarda bütün bardürləri dəyişib, yerinə mərmər bardür qoyurlar, heç kəs də o bardürləri söküb, yemir. Acların məmləkətində də bir küçənin işıq dirəklərini hər il dəyişirlər? Heç vaxt dəyişməzlər, çünki ac əhali tökülər küçələrə, həmənin işıq dirəklərinə xərcələnən milyonları öz qarınlarına xərcəlməsinə tələb edər, tələb isə yoxdur, demək məmləkət ac deyil. Aclarında məmləkətində 5-6 mərtəbəli, 600-700 otaqlı müllər olar? Ola bilməz, çünki ac olan camaat cum edər həmənin boş qalmış, içində yalnız bir nəfər bağbanı olan müllərə və həmənin mülləri yağmalayar, edilmir, demək məmləkət ac deyil. Bu siyahını çox uzatmaq olar, amma mənası yoxdur. Amma mənim üçün bir şey qaranlıqdır: Anadangəlmə ayaqları olmayan I qrup əlil 50 manat pensiya alır, bir ay həmənin 50 manatla geninə-boluna dolanır, kommunal xərcləri ödəyir, özünə paltar demirəm, heç olmasa hamam dəsti, kilosu 8 manata ot alır, hətta artıq pulu da qalır, (bunu mən yox a, dövlət qurumları deyirlər) amma avrovizyanın ən ucuz bileti elə 50 manatdan başlayır. Görəsən o 50 manat da təqaüdcünün aldığı 50 manatdandı? Demək "bəh-bəhlə azərbaycana gələn avroviziya" da kasıbçun deyilmiş... Hey küçələrə milyonlar səpən dövlət, bəlkə bir az tormuz edəsən? Bəlkə həmənin milyonları təqaüdlərin artırılmasına yönəldəsən? Olmaz? Düz deyirsiz, olmaz, çünki bu vətənin sərvətləri ancaq sizindir, kim nə deyə bilər ki? İstərsiz bardürə xərclərsiz, istərsiz işıq dirəklərinə, təqaüdcü 50 manatla necə yaşaybsa, canı çıxar elə də yaşayar. Amma əminəm, əminəm ki, gec-tez haqqı yeyilən əllilərin, pulu külə döndən millətin ahi sizi tutacaq və az qala hər küçədə, hər rayonda, hər kənddə tikdirdiyiniz, boş qalan o 6-7 mərtəbəli villalarınız bir gün elə doğurdan da boş qalacaq, və siz bu gün təqaüdcüyə söyüş olaraq verdiyiniz o 50 manat üçün gəzəcəksiniz, nə qədər gec deyil qəlbınızdan şeytani qovun, Allahın tövbə qapısı da müəyyən həddəcən açıq olur...

Gəzəlön

In çimən ə çimənbu? De visoli şo əbimon.
In vilon ə vilonbu? Bə bilbili to əbimon.

In çimən oçinyəye, çimənətiş mandə ni,
Vilonən co vilonin, əvə bilbil handəni.

Xəzoni jə in çimən, ranqış bə zardə-zilik,
Liləpərən çiedəni, bə vilon sə qardəni.

Əyyom çiko dəqiş bə, bəjjə çimən şikile,
Qınyə və həmun voye, əncəx otir vardəni.

In çı sırre İlahi, təbiətən dəqiş bə,
Çimən həmun çiməne, həni vil okardəni.

In çimən ə çimənbu, dəştə təbi bə əbim?
Nicot, bə yod omedə, çino de şoy co əbim?

Dard bivotom, ya nivotom, dardon erəs kardəkəs ni,
Bənə çoa bivəşomən, bə sə çamon, qardəkəs ni.

Dınyo bəmi cəzo lonəy, kəşedəm həzo əzobon,
Dıl sütedə, təşnə bedəm, i gurt ovən vardəkəs ni.

Dınyo mizon jıqo çəp bə, ta gıyomət düz əbini,
Tamakon həx sərəsdənən, bə gəv püşən bardəkəs ni.

Ya Rəbb, bivot im çı sırre, xəlgı kardə neçi, həm pəs,
Çok zinedəş ki, İlahi, vaq de pəsi çardəkəs ni.

Məzlumi doə bə neçi çanq, neçi kəşedə məzlumi,
Votdəş: qujdi baha əqəm, mətars, aston hardəkəs ni.

İsət sərsəym çice həx, nomış heste, kərəmiş ni,
Nicot, umi məbi həni, həx boturo dardəkəs ni.

Az eqınyəm çı zü-qiro, tale doə mı bə co daston,
Şoy-şo kardən, id dəvondən, şəri nokon, həx bahaston.

Həxi hisob bedəqərə, həxi vijor erjone bə,
Məhbus bedən həx bivoton, cəllod bedən ro dəbaston.

Im çı kişvər? Şəytonış ve, rüj doydənən bə fəğiron,
In nohəxi vındə "ədib", bə şəri nivıştə daston.

Zotış ni çə ədibi, de düm çadoy yal hardabu?
Sesə tərif karde-karde, vicdon doydə bə şər hoston.

Ey Xıdoma, qınom çice? Tolış xəlg be yəne qınoy?
Həx votedən bəştı nomi, ıştən faşkə divu-roston.

Sıftə bəmi con əvoton, im rüj votdən bəmi behdon,
Neçyə dolo düst əbini, Xıdo peqət jəqo düston.

Çımı Tolış bəmi barze, gıbon bıbum bəştə xəlgı,
Nicot, soxtəy yodon düst be, düst bəkoşe düsti aston?

Tofiq Nicat

2-ci yazı

COŞQUN BİR DƏNİZSƏN, DALĞASI YATMAZ...

Kəçən şənbə günü, mayın 12-də Kolatan kəndində Seyyid Mirbağırın həyatında qələbəlik idi. Uzaq-yaxın yerlərdən bura maşınlar şütüyür, ağsaqqal-qarasaqqal kişilər, ağbırək-cavan qadınlar gəlir, onları Mirbağır ağa özü və övladları qarşılayır, qonaqları həyatın yuxarı başında, allı-güllü bir çəməndə, yaşıl bəzək ağacları ilə əhatəli bir yerdə, ecazkar təbiətin qoynunda açılmış süfrə başına dəvət edirdilər. Bəli, bu əziz günü Mirbağır ağanın dostları, tanışları, qohumları, qudaları hamı xoş dəqiqələrlə yubilyarın özü və ailəsi ilə birlikdə keçirməyə tələsirdilər. Bu gün Mirbağır Bağırzadənin anadan olmasının 75 illiyini qeyd etmək üçün buraya yığırdılar.

İlkin olaraq məclisdə yubileyə qatıla bilməyənlərin təbrik teleqramları oxundu:

"Çox hörmətli Bağır müəllim!

Sizi 75 illik yubiley münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edirik. Sizə can sağlığı, uzun ömür və xoşbəxtlik arzu edirik.

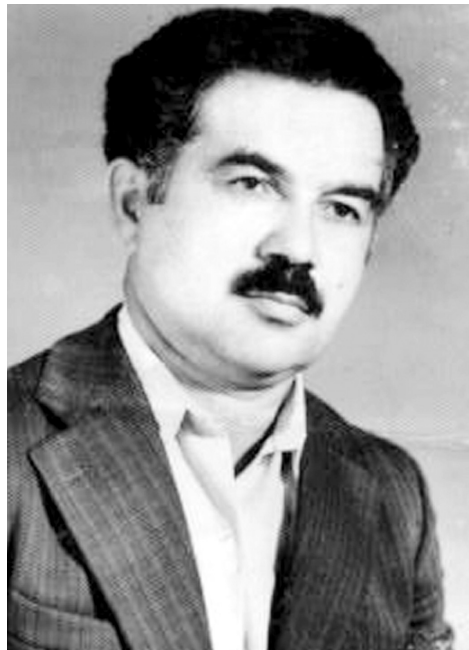
Hörmətlə Zahid Xəlilov (pedaqoji e.d. yazıçı, ADPU-nun professoru)

Həmçinin Şəkidən, Turan qəsəbəsinə qohumu Rövşən Qulamov, Naxçıvandan iqtisadçı- alim Mahmud Mahmudov, Bakıdan tarix e.n.yazıçı- jurnalist Sahib Sahilov, Lənkərandan şair Rza Musayev, Şərəfdən Möhsümov Əsrəf müəllim, Sığdaşdan Şirzad müəllim və başqaları yubilyarı təbrik edirdilər.

Süfrə başında əyləşənlər bir-bir çıxış edir, yubilyarın həyat tarixçəsini vərəqləyir, xatirələr söyləyir, keçənləri yada salır, gah kövrəlir, gah da sevinirdilər. Cəlilabadın Bəcrəvan kəndindən gəlmiş, Mirbağır ağanın pedməktəb və universitet tələbə yoldaşı olan Allahşükür Şıxəliyev yubilyara həsr etdiyi 100 misralıq şeirini oxudu və sözünü belə bitirdi:

-1952-ci ildən bəri Mirbağır 60 illik dostluğumuz var. O vaxtdan xeyir- şərimiz bir yerdə keçir. İlk dəfə Kolatana dəvət etmişdi məni, yaman çətinə düşdüm. Soraqlayıb evlərinə gəldim. Anası çıxdı qabağıma. Mən nə dedim- danışdım, anası başa düşdü. Amma anası nə dedi- nə danışdı, mən anlamadım. Çünki o, mənimlə talışca danışdı, mənə bu dili bilmirdim. Heyrət elədim ki, Hökumə anası bir kəlmə türki bilmir, ancaq oğlu bu dili məndən yaxşı danışır.

Qoy Bağırın atasından da bir-iki söz

deyim. Demək, Lənkəranda Pedməktəbdə oxuyuruq. Bir gün pulum qurtardı, amma pula çox ehtiyacım vardı. Yadıma düşdü ki, Bağırın atası Böyükbazarda alver edir, getdim yanına, ondan borc istədim. Seyyid 50 manat uzatdı mənə, dedi:

- Borc vermərəm, halallıqla xərcə, qaytarmayasan.

Bax, belə ata-ananın övladıdır Bağır! Allah onlara rəhmət eləsin.

Lənkərandan, Havzavudan gəlmiş, tələbə yoldaşı, ədəbiyyat müəllimi, dindar Allahverən dostunu təbrik edərkən belə dedi:

-Biz ata-babadan arıyıq. İndi də çoxlu pətəyim var. Bağır müəllimi, doslarını, qohumlarını, bala müştəri çıxan hər kəsi balsız qoymamışam. Hətta Kolatan kəndində bir çoxlarını mən arıçı eləmişəm: İsfəndiyar İsmayılovu, Höccət Əliyevi... Müştərilərimin çoxu Kolatandan və Sığdaşdandır. Yəni demək istəyirəm ki, bir təkmilləşmə kursunda Bağır 60 illik dostluğumuz pozulmazdır, sıx əlaqələrimiz var.

Yardımlı rayonundan gəlmiş, RXTŞ-nin metodisti Hamlet Quliyevin, Sumqayıtdan təşrif gətirmiş xanəndə Fərəməzin, Bədəlan kənd məktəbinin sabiq direktoru İdris Tağıyevin, əmioğlu Hacı Mirhüseyn Tağıyevin, qardaşları Yusif və Urşanın,

Bağır müəllim öz qardaşları ilə

oğlu Vəfadarın təbrikləri çox təsirli oldu. Yubilyarın tez-tez danışanların sözlərinə müdaxilə etməsi canlı dialoq yaradır, məclisə canlı tərəvət gətirir, qonaqlar xoş dəqiqələrin necə sürətlə keçməsinə hiss etmədirlər.

50 ildən artıq bir vaxtda bir kənddə yaşadığı, çox vaxt bir yerdə olduğu, bir məktəbdə işlədiyi yazısı, publisist, sabiq məktəb direktoru Hacı Əhməd Səmədov yubilyara xoş sözlərini çatdırdı, Mirbağırın xasiyyəti, xarakteri, əxlaqı, davranışı haqqında qısa, amma mənalı bir çıxış etdi:

-Bağırın coşqun təbiəti ilə bərabər xeyirxah ürəyi var. Çərşənbə balığını bir fağır verməyi hamımızın yadındadır. Yaxud Yardımlıdan gəlmiş bir dilənçiye evində yer verməyi, qonaq saxlamağı dillərdə söylənir. Bağırda olan səxavətlik, şeirə- sənətə bağlılıq, mütaliyəyə, kitaba hədsiz marağı mənim xoşuma gələn, mənə ona bağlayan cəhətlərdir.

Həsənli kənd məktəbində uzun illər bo-yu direktor işləyən Hacı Qüdrət Sövcəliyev maraqlı bir faktı dilə gətirdi:

Bağır müəllim yubiley qonaqları arasında

-Həsənli kəndindənəm, əslən türk olan camaatımızın mübariz, vətənpərvər, doğrucul olmağı adla söylənilir. Türk olsa da, talışları özümədən çox sevirik. Məhz Bağır müəllim kimi sədaqətli, düzlüyü sevən, sözü-əməli yek olan talışların hesabına. Direktor işlədiyim vaxtlar şəxsən özüm gətirdim RXTŞ müdirinin yanına, xahiş edirdim ki, Həsənli məktəbinə məhz Bağır müəllimi inspektor təyin etsin.

Masallı RXTŞ-nin sabiq müdiri Nurəddin Məlikovun təbrik nitqində Bağır Coşqun haqqında bir söyləmə çox maraqlı idi:

-Rayon təhsil şöbəsinə müdir gəlmişəm. İlk iclasda işdən çıxma ərizəsi ilə ilk dəfə mənə müraciət edən Bağır müəllim oldu. Səbəbini belə izah etdi ki, 12 il sabiq müdirlə bir yerdə işləmişəm, o çıxıbsa, mən də çıxıram. Bu, Bağır müəllimin sədaqətliyindən xəbər verən ibrətli bir nümunədir.

Pedaqoji sahədə uğurlar qazanmış, ərkivanlı, əməyi "Tərəqqi" medalı ilə qiymətləndirilən İltifat Abidinov öz çıxışında Mirbağır ağanın pedaqoji fəaliyyətini öndə çəkdi:

-Çox inspektorlar görmüşəm, amma Bağır müəllimi onlardan fərqli gördüm: Təkcə göstəriş verməzdi, həm də əməli şəkildə iş görürdü. Dərslərdə oturardı. Özü

nümunəvi dərs keçərdi. Dərslərdə şagirdlərin fəallaşdırılmasına, praktik çalışmalarına xüsusi diqqət yetirərdi...

Sığdaş məktəbində 14 il bir yerdə işlədikləri Güləli Kişiyev Bağır müəllimin yoldaşlığından söz açdı:

-Sığdaş məktəbində Bağır 5 il sırası müəllim, 14 il məktəb direktoru işləyib. Mən də direktor müavini. O qədər mehriban idik ki, hətta onun qonaqlarını da evimdə qəbul edirdim. Həmkarlığımız, yoldaşlığımız 1979-cu ildən bu yana 32 ildir ki, davam edir, Bağır müəllim bu müddətdə həmişə Sığdaşın xeyir-şərində başda əyləşir. Onu Sığdaşla doğma tellər bağlayır: Sığdaşlı Məmmədin və Hacı Höccətin gül balalarını, Nazilə və Nəzakəti oğlanları üçün gəlin gətirib.

Bağır Coşqunu yubiley günündə təbrik edənlərin içərisində oğul- qızlarının, nəvə-nəticələrinin öz yeri var:

Rusiyanın Perm şəhərindən oğlu Şahvələd Bağırzadə, gəlini Tehran xanım, oğul nəvələri Araz, Coşqun;

Lisva şəhərindən oğlu Mirhəzif Bağırzadə, gəlini Nəzakət xanım, nəvələri Jalə, Elbrus, Savalan;

Yenə oradan kürəkəni İlqar Şiriyev, qızı Asudə xanım, nəvələri Sarvan, Sərdar, Zulfuqar;

Sankt-Peterburqdan oğlu Nizami Bağırzadə, gəlini Kəsinə xanım, nəvələri Niyazi, Nazənin, Xəzər;

Yenə oradan kürəkəni Elçin Səmədov, qızı Pərvanə xanım və nəvəsi Susanna;

Anqoladan kürəkəni, gəmi kapitanı Ramiz Tağıyev; (Sumqayıtdan) qızı Rəsmiyyə xanım, nəvələri Eiçin, Elvin, Seyid;

Sumqayıtdan kürəkəni Qalib Bağirov, qızı Rəna, nəvələri Aytac, Sabir;

Yenə də oradan qızı Nuriyyə xanım və nəvələri İlkin, Əfsanə;

Voloqdadan qardaşı Nadirşah Həzəröglü;

Nijni-Novqoroddan qardaşı Bəxtiyar Həzəröglü, yenə oradan biznesmenlər Hacı Elman Mirzəyev, Namiq Mirzəyev;

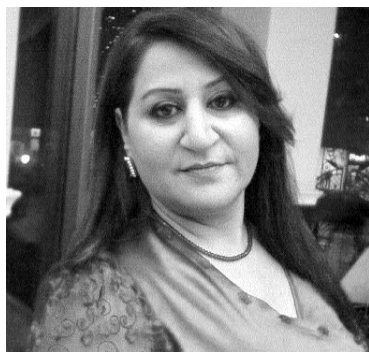
Bakı şəhərindən tibb e. n. Tofiq Mirzəyev, biznesmen İzzət Səmədov;

Viləş sanatoriyasının müdiri Vahid Mirzəyev;

Sığdaşdan Müstəcəb Ağabəyov və onlarla başqaları yubilyarı tədrik etməyi unutmamışdılar.

Biz də bu təbriklərə qoşularaq Bağır müəllimin anadan olmasının 75 illiyini təbrik edirik, ona cansağlığı, mənalı uzun ömür arzulayırıq.

A.A. Bayrami
16-17. 05.2012

İradə Məlikova
iradamalikova@mail.ru.

(Siftəş nəvənə numronda)

Yağubi fərzəndon

31 Rəbbi vindişə ki, Lea piyə nibe, okardışə çay bətn. Rəhilə isə besonbe. 32 Lea mande bə əğil, zandişə qıləy zoə, noşə çəy nom Ruven, votışə: "Rəbbi vindişə çımı fəğirəti. Esə bəpiyəşə mı çımı şuyə". 33 Əv ijən mande bə əğil, zandişə qıləy zoə, votışə: "Rəbbi məsəşə ki, az piyə nıbm, doşə imən". Noşə çəy nomən Şimeon. 34 Lea ijən mande bə əğil, zandişə qıləy zoə, votışə: "Esə bı səfə çımı şuyə anqıl bəbe bəmi, çumçiko zandime boəy seqlə zoə". Bıçımı qorən Yağub noşə çəy nom Levi. 35 Əv ijən mande bə əğil, votışə: "Rəbbi mədh bəkardem bı səfə". Bıçımı qorən noşə çəy nom Yəhuda. Çəyo əv mid-dəti nızande.

OFƏYEMON

30

1 Rəhilə vindeədə ki, əğil zandeydəni bo Yağubi, həsəd bardışə baştə hovə, votışə baştə şuyə: "Əğil bədə bəmi, neysə bə-mardem". 2 Yağubi gəzəb pevəşəy bə Rəhilə, əy votışə: "Bəştı bətn bəhər nıdə Xıdo vıradəm az məqər?" 3 Rəhilə votışə: "İm-ha çımı xıdmətəvon Bilha, bışı çəy tonə. Bədə əv bızandı qıləy əğil bədə bəmi, çəyku əğilim bino bibu". 4 Rəhilə doşə ıstə xıdmətəvon Bilha bəy jen beyro, Yağub şə çəy tonə. 5 Bilha mande bə əğil, zandişə bo Yağubi qıləy zoə. 6 Rəhilə votışə: "Xıdo doşə bəmi hıkm, həmon məsəşə çımı sədo, doşə bəmi qıləy zoə". Bıçımı qorən noşə çəy nom Dan. 7 Çə Rəhilə xıdmətəvon Bilha ijən mande bə əğil, zandişə diminə zoə bo Yağubi. 8 Rəhilə votışə: "Otaspaym dəştə hovə bə zumandə canqı, baş oməym bəy". Noşə əğilə nom Naftali. 9 Lea vindişə ki, çəy zande dəmandə bəçəy qorənə, doşə bə Yağubi ıstə xıdmətəvon Zilpa jen beyro. 10 Çə Lea xıdmətəvon Zilpa zandişə qıləy zoə bo Yağubi. 11 Lea votışə: "Ovand gəzənc kardime", noşə çəy nom Qad. 12 Çə Lea xıdmətəvon Zilpa zandişə bo Yağubi diminə zoə. 13 Lea votışə: "Baxtəvərim, çumçiko jennon mını bəznen hərəbaxt". No-

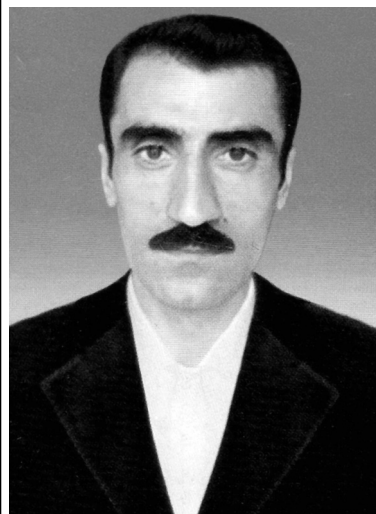
şə çə əğilə nom Aşer. 14 Ruven diveni vaxtı şə hiyədə pəydo kardışə mehıbbəti aləfon, vardışə əvon boştə moə Lea. Rəhilə votışə bə Lea: "Çiç bəbe bəminən bədə ıstə zoə mehıbbəti aləfonədə". 15 Lea votışə bəy: "Kam ni çımı şuyə çımı dasto səy? Esən piyeydə bıstəni çımı zoə mehıbbətə aləfon?" Rəhilə votışə: "Jə-qobu, bəvədə bədə çımı şuyə im-şanqo bıhıtı deti, mehıbbəti aləfon əvəzi". 16 Lea beşə bəçəy pişvoz, Yağub şanqo kəşənə omeədə, votışə: "Dəşi çımı tonə, çumçiko hırıyəme tı de ıstə zoə mehıbbətə aləfon". Yağub hite dəy həmon şəvi. 17 Xıdo məsəşə Lea, əv mande bə əğil, zandişə bo Yağubi penəminə zoə. 18 Lea votışə: "Xıdo doşə çımı həx, çumçiko dome bəştə şuyə ıstə gəlləğəvon". Noşə çə əğilə nom İssakar. 19 Lea ijən mande bə əğil, zandişə bo Yağubi şəşminə zoə. 20 Əy votışə: "Xıdo doşə bəmi qıləy çəkə baxşə, bı səfə hurmət bəkardem bəmi çımı şuyə, çumçiko zandime boəy şəş qılə zoə". Noşə çə əğilə nom Zevulun. 21 Çəyo zandişə qıləy kinə, noşə çəy nom Dina. 22 Xıdo bə yod vardışə Rəhilən, məsəşə əy iyan okardışə çəy bətn. 23 Əv mande bə əğil, zandişə qıləy zoə, votışə: "Xıdo pəqətişə çımı xəcolət". 24 Əy "Rəbb bəmi ziyod bıkə qıləyən zoə" votışə, noşə əğilə nom Yusif.

Yağubi bə qəlon soyb be

25 Rəhilə Yusifi zande bə-peştə: Yağubi votışə bə Lavani, "Mını bıvğand, bışum bəştə zəmin iyan məmləkət. 26 Bəti kardə xıdməti əvəzi bədə çımı jen onən iyan əğilonən, bışum, çumçiko çək zıneydəş çı mı bəti çək-nə xıdmət karde". 27 Lavani votışə bəy: "Kəşkə pəydo karde zı-nəmbəy mərhəmət ıstı nəzərədə! Az vindeydəm ki, ıstı hımhımbədə Rəbbi xəy-divo doşə bəmi". 28 Çəyo votışə: "Təyin bıkə bəmi ıstə həxi, bədəm". 29 Yağubi votışə bəy: "Zıneydəş bəti çımı çək-nə xıdmət karde iyan ıstı demı bı qəlon çək-nə oqəte. 30 Çumçiko toşə çımı ome kambe ıstı tənxo, esə əv be vey; de çımı ome Rəbbi xəy-divo doşə bəti; az bəs keynə ko bəkardem boştə kəyro?" 31 Lavani votışə: "Çiç bədəm bəti?" Yağubi votışə: "Hi-çi mədə bəmi. ıstı qələ ijən çəş bəkardem, pəbəqətem çəy no-peqəti, qırəm bıkəş imi: 32 bədə ımruj dəvardım ıstı qəlon həmməy dıləo, pəson dıləo har qılə xolinə pısa-pısa pəsi iyan siyo vəy, bızon dılədən har qılə pısa-pısa iyan xolinə bızı co bıkəm; ımən bıbu çımı həx. 33 Çımı bə-peştə ıstı vədə bəçımı həxi omeədə, şəhodət bəkardem sərostətim çımı barədə. Bədə dızdiyə hisob kardə bıbu çə bızon xolin iyan pısa-pısa nıbə qılən, vənədənən siyo nıbə qılən". 34 Lavani votışə:

"Çək, bədə bıbu ıstı votəy gəzınə". 35 Əmma əy həmon ruji co kardışə doşə bəştə zoon ixtiyor ranqrisinə iyan xolinə niyə bızon, pısa-pısa iyan xolinə bızon, sipiyə bızon iyan siyo vənən həmməy. 36 Çəyo diyəro be Yağubiku se rujnə roy gəderədə. Yağub isə çovneydəbe Lavani mandə qələ. 37 Yağubi pəqətişə sipidoo, bədəm iyan çınarə doo tumo kardə bı tojə vezon, lu kardışə əvon, okardışə bəvonədə pison toşə sipiyə ranqı bə dim beşə. 38 Çəyo noşə ıstə lu kardə vezon bə qəlon bo ov peşome omə lokon dılə, bə həyvonon və. Əvon oməyn ov peşomeədə bəhr qəteydəbin. 39 Jıqonə həyvonon bəhr qəteydəbin çə vezon vədə, qəlonədə zandə beydəbin ranqrisinə, xolinə iyan pısa-pısa həyvonon. 40 Yağub co kardışəbe vənən, qələ vəy qəteydəbe bə Lavani qələdə bı ranqrisinə iyan siyo həyvonon həmməy tərəf. Əy noşə ıstə qələ co, umuj nıkar-dışə əvon bə Lavani qələ. 41 Har səfə çə qələ zumandə həyvonon bəhr qəte vaxtı Yağub vezon noydəbe bə lokon, çə qələ çəşon vədə ki, əvon bəhr bıqətin vezon arədə. 42 Əncəx əvonı nahaştı, həyvonon zəif beədə. Jıqonə zəifə həyvonon bin Lavani, zuman-don isə bin Yağubi. 43 Vey, vey ərbob be ım odəm: çəy beşə veyə qələ, kəniz, gəlam, dəvə iyan hə.

(Həstışə dumo)

ŞİRƏLİ MAQSUD

ZƏHMƏT BIBU

Qıləy boğçə- boğım kaşdə,
Çəy ətrofo vişəm haşdə.
İmruj həstım, nıbum maştə,
Bədə bomı zəhmət bibu.

İyo heste ambu, tıtım,
Çımı yolən kardə qətim.
Bıçın bəhə, bədə bətim
İmən qıləy hurmət bibu.

İyo çandə odəm omə,
Həco kəşdən çovrə nomə.
Urzm bəni ovrə bəmə,
Qıləy yolə şöhrət bibu.

Donzə soron lum ekardə,
Kıl-kımot bə vəyşt oqardə.
Çı dınyoku ki çiç bardə?
Səqlə dəvə, sərvət bibu.

Çə toniku ru davardə,
De ATV iyo vardə.
Bəyji bəbe i ruj mardə,
Çə Xıdoku gədrət bibu.

Dıə kardədm az bə boğə,
Tov hədəmə bə vey doğə.
Çandə çımı in con səğə,
Əpinime gəybat bibu.

Tolışi di xosə Mədə,
Bahandoş "Toloşon sədo"
Çiçi bıpio Xıdo bədə,
De nomoji sohbət bibu.

15.05.2012

ATAM MƏNİM

Həyat dəyişdi bir ana,
Baharım döndü borana,
Qəssəm verirəm Qurana,
De, hardasan, atam mənim?

Nə ölümün bəlli bizə,
Tənha idin çıxdın düzə.
Qoyma qubar bizi üzə,
De, hardasan, atam mənim?

Səni bu dağlar uddumu?
Yoxsa dərin bir quyumu?
Qərib saldın ad-soyumu,
De, hardasan, atam mənim?

Qayğımızı sən çəkərdin,
Hər il bostan, bağ əkərdin.
Vətənçün qan-yaş tökərdin,
De, hardasan, atam mənim?

Qalmayıbdı nişan səndən,
Ağarıbdı saçım dən-dən.
Ağlayıram dərddən- qəmdən,
De, hardasan, atam mənim?

Sinəni gülləmi dəşdi?
Həyatını kim dəyişdi?
Mən ölmüşəm, gözən ləşdi,
De, hardasan, atam mənim?

Sənəlib itib varım, yoxum,
Yoxdur, ərsə çıxıb yuxum.
İtib izim, tozum, qoxum.
De, hardasan, atam mənim?

Aylar illərə calandı,
Sənəm üstə od qalandı.
Sənsiz həyatım talandı,
De, hardasan, atam mənim?

Kaş mən öləm, sən qalaydın,
Qarabağda yurd salaydın.
Sən alınmaz bir qalaydın,
De, hardasan, atam mənim?

Billəm, hamı qınar məni,
Tanıyanlar danar məni,
İtkin oğlu sanar məni,
De, hardasan, atam mənim?

QUZU KƏSİM SƏNƏ

Qədəm qoydun bağçamıza,
Kömək olsun sənə, qıza,
Qadir Allah, İmam Rza,
Xalq artisti Firəngizim.

Qonaq oldun sən bağımızda,
Ömrün gözəl, xoş çağında.
Quzu kəsdim ayağında,
Xalq artisti Firəngizim.

Alma yanaq, mərcanə diş.
Danışığın lətif imiş,
Qəlbin necə zərif imiş,
Xalq artisti Firəngizim.

Bağı gözədin, könlün yandı,
Görən səni mələk sandı,
Bunu yazan bir bağbandı,
Xalq artisti Firəngizim.

El gəlmişdi tamaşana,
Telinə çəkmişdin şana,
Danışdırdın yana-yana.
Xalq artisti Firəngizim.

Bağça-bağımızda nübarsan,
Alma, heyva, şirin narsan,
Yaddaşlarda tək Gülnarsan,
Xalq artisti Firəngizim.

Xoruz əlində oldu ram,
Demə, bunu uydururam.
Könül sənsiz tutmaz aram,
Xalq artisti Firəngizim.

Salamladı səni yurdum.
Gözlərimdə şəfəq gördüm,
Sən ağlarkən mən qurudum.
Xalq artisti Firəngizim.

Yadınamı düşdü yarın?
Yaş axıtdın gözdən narın.
Şah simisən telli tarın,
Xalq artisti Firəngizim.

Bağışla, oxşatdım səni:
Xatırlatdın dağda çəni.
Yamanca kövrəltədin məni,
Xalq artisti Firəngizim.

TANI MƏNİ

Mənəm qəlbi közə dönən,
Yayda əli buza dönən,
Bir ocağam odu sönən,
Görüş mənə, tanı məni.

Xəş günlərim qalıb daldə,
Həsət mənə salıb oda,
Dörd yanıma alıb qada,
Görüş mənə, tanı məni.

Düşmənim çox, dostum azdı,
İçərim qış, çölüm yazdı,
Sənəm dolu xoş avazdı,
Görüş mənə, tanı məni.

Evdə ağlar ana, bacı.
Tale verib mənə acı,
Qoyanmadım başa tacı,
Görüş mənə, tanı məni.

Qara çuxam küsüb mənədən,
Tale, baxma mənə gəndən,
Qan ağlayır zəlif bəndən,
Görüş mənə, tanı məni.

Gözlənilməz o gün gəldi,
Həsət oxu sənə dəldi.
Səndə otək, mənə dəldi,
Görüş mənə, tanı məni.

Kaş ki gənclik vaxtım qala,
Qəlbimə şad xəbər dola,
Ləngər vuram sağa, sola,
Görüş mənə, tanı məni.

Parça-parça olub elim,
Axır göz yaşım, yaz selim,
Doğranmışam dilim-dilim,
Görüş mənə, tanı məni.

10.05.2012

ALIN YAZISI

qısa xülasə

Nailə bir yazıçı olsun ki... Mənim keçdiyim omür yolunu qələmə alsın, siz də oxuyun.

TAĞI

(Sizin üçün yorucu olmasın deyə nəql edəcəyim bu ömür tarixçəsini bədii vasitələr işlətmədən, birbaşa danışacağam, mənə belə yaxşıdır)

Birinci həbsxanam olub Leninqraddakı XULİQANSKIY KRESTİ.

Oradan da göndəriblər SOLİ-KAMSKIN həbsxanasına, oradan da OXANSKIY RAYONUNUN ZONUNA. Çox "bezpridelnı" zona olduğuna görə ordan gəldim Solikamskida dustaqlar üçün olan mərkəzi xəstəxanaya. Orada OĞRULAR da var idi. Gürcü SANDRO və rus oğrusu KARANDAŞ. O vaxt mənim cəza müddətim az olduğu üçün zona qayıdan vaxtım çatdı və mən PERMSKIY türmə-sindən çıxdım gəldim Leninqrada.

Orada bir müddət yaşadım. Tatyana adlı bir qadınla münasibətimiz yarandı və başladıq birgə yaşamağa. Bir oğlum oldu. Adını da Sadiq qoydum. Amma... Sonra mən Leninqraddan gəldim Bakıya.

Az qalmışdı unudam, hələ Bakıya gəlməmiş mən Leninqradda bir Gəncəli balası ilə tanış oldum. O da mənim kəçim Yusiflə Rusiyanın Vetlaq adlı rayonunda yerləşən zonda bir yerdə olmuşdular. Biz Yusiflə onu Leninqradda qarşıladıq. Onun da adı Aqif idi. (Bizim bir yerdə xeyli əziyyətli yollarımız olub onlardan birini sizə deməklə kifayətlənəcəyəm).

O vaxtı 1980-ci ildə Rusiyada olimpiada keçirilən vaxt idi. Gəldik Minsk şəhərinə, orada bir Çıqan (Baron) bizim Azərbaycanlı uşaqları incidirdi. Biz onu yazılmamış qanunlarla həm maddi, həm də mənəvi (maralni) cəzalandırdıq. (Nakazat elədik).

Çünki mənim yaşadığım həyat məni, daha doğrusu dostumla (naparnikimlə) bizi həmişə düzə tərəfdar olduğumuz üçün bu işə vadar etdi. Biz Minskədən sonra Rusiyanın bir-iki şəhərində olduq...

və sonra Leninqraddan qayıtdıq Azərbaycana.

Vətəndə bizim naparnikimlə mənim və dayım oğlu Nəhmətın az da olsa gözəl günlərimiz olub. 1980-ci ildə biz Bakının Qaradağ rayonu Lökbatan qəsəbəsində bir qadının evində özünü tanımayan bir şəxsə rast gəldik. O özündən çox razı olduğuna görə bizə dedi ki mən özüm elə Oğruyam. Biz elə həməndəqiqə öyrəndik ki o Oğru yox başıpozuq (bezpridel) olub. Oğrulara söyüb. Onun bu əməlinə görə biz onu həyatə düşürdük. Həyatdə ona çox anladıq (uqavarit elədik) ki yola gəlsin və bizlə razılaşsın ki səhv edir. O elə axıra kimi öz dadiyini dedi, söyüşünün üzərində durdu. Başqa yol qalmamışdı. Nəhayət biz onu mənim maşınımə mindirib apardıq Qurd qapısı (Volçi vorot) deyilən yerə. Ora gedəndə onun dostu hansı ki bizi o evə aparmışdı o da bizimlə gəldi. Biz Volçi vorotdan düşdük aşağı və mən maşını saxladım. (O vaxtı dayım oğlu Nəhmət (Neymət) kefli olduğu üçün maşında yatmışdı). Necə maşını saxladım və yenə də ona dedim- gəl bizim dediyimizlə razı ol. Yox ki yox dedi. Onda mən düşdüm maşından düz böyrəyindən ona bir bıçaq vurdum və dərhal da maşından düşürtdüm yerə. Mən onu vuranda heç kəs hiss eləmədi. Mən özüm onun dostuna dedim: Sən də düş və dostunu apar evə o çox sərxoşdur (piyandır). Dostu isə onu orada qoyub getmişdi. O da qanaxmadan elə oradaca keçinmişdi. Mənim maşınım

yezənəm Həbib Qənbərovun adına olduğu üçün gətirib maşını qoydum evdə və çıxıb getdim Gəncə şəhərinə. O vaxtı orada Rasim adlı Oğru var idi. O bizi qarşıladı və səhəri bizi Gürcüstan xətti ilə ötürdü Moskvaya. O vaxtı Göygöz Sabir adlı Oğru da Bkidan qaçaq idi. O bizi qarşıladı və bizim onunla Rusiyada çox işlərimiz oldu... Moskvada mən Sveta adlı bir qızla tanış oldum. O da yaşayırdı Moskvanın Toplistan rayonunda. Onun da iki qızı var idi. Birinin adı Sona, o birinin adı isə Solmaz idi. Mən Sveta ilə yaşadığım müddətdə böyük qızı Sonanı (Viktoriya) öz adətimizlə ərə verdim, sonra biz Sveta ilə evi dəyişdik Moskvanın digər rayonunda Konyonkova küçəsinə. Qismən də olsa demək olar ki xoşbəxt yaşayırdım. 1985-ci ildə mən Moskvada rus Oğruları ilə məsələ: Paşa (Çrul), Slava Bakinski, Peso adlı gürcü və başqa Oğrularla,

bir də bir neçə Sibir Oğruları ilə əlbir idim. Elə həməndə o vaxtı Slava (Bakinskiy), Temur, Avtandil, Yura (Karecc), Merab (Tbilisskiy) və bizim Namik də Butirski Çentralda idi. (Amma sözsəhbəti var idi saxlamışdılar bayıra).

1985-ci ildə Türmə ilə yəni adlarını sadaladığım adamlarla yaxın əlaqəm olduğuna görə mənim telefonuma qulaq asıblar və bütün danışqları yazıblar. Sonra isə onların yaxın adamı kimi məni həbs etməyə Petrovkanın müstətiqi (uqolovniki) Ruşaylo VLADİMİR.V-çi göndərdilər.

Ruşaylo yaxşı bilirdi ki, mən üstümdə qanunsuz silah gəzdirirəm və ümumittifaq (vsesoyuzniy) üzrə axtarışındayam. Moskva şəhərində mənə maddi cəhətdən hər cür kömək göstərən bir kənddim var idi. Onu incidən bir şəxsə

mən dedim ki, o adam bizim adamdır, bizə kömək eləyəndir, o adama sataşma. Qulaq asmadı. Mən o nadürüstə (bezpredelə) bir-iki dəfə də dedim sən o adamla işin olmasın o bizə yararlı adamdır, o mənim sözümə baxmadı və ondan sonra mən silahla getdim onun yaşadığı ünvana. Onu evdə tutdum və ona dedim: Mən sənə demədimmi o adama toxunma, niyə qulaq asmadın? O məni yaxşı tanıdığı üçün mən əlimi silaha atan kimi qorxusundan özünü pəncərədən aşağı atdı. Ayağa qalxıb qaçanda mən də pəncərədən çölə atıla-atıla ona bir neçə güllə atdım. Elə səbəbi halda idim ki, atdığım güllələrdən biri öz ayağıma dəydi. Və həməndə qəlpəni indidə ayağımda gəzdirirəm. O adam birtəhər oradan qaçıb uzaqlaşdı. Çünki o məni yaxşı tanıyırdı, bilirdi ki mən ondan əl çəkməyəcəyəm və ağır cinayətkar olduğumu da çox yaxşı bilirdi odur ki, az sonra mənim haqqımda millisə (polisə) şikayət etdi. Beləliklə mənim tutulmağımı Ruşayloya həvalə etmişdilər. O məni götürmək (həbs etmək) üçün gələndə çox ehtiyatlı tərpənərək birinci işdən (həbsimdən sonra) yaşadığım qadını, yəni Svetanı götürüb yaşadığım ünvana, evə özləri ilə gətirmişdi. Mən qapının gözlüyündən (qlazokdan) çölə baxanda Svetanın gəldiyini gördüyümə görə qapını arxayınlıqla açdım. Elə o an Ruşaylo və onun dəstəsi evə soxularaq dərhal məni (götürdülər) tutdular. Evə baxış keçirərək mənim yastığımın altından mənə məxsus olan TT markalı tapancanı tapıb götürdülər. Məni təhlükəli cinayətkar kimi həbs edərək gətirib Petrovka 38 nömrəli türməyə təhvil verdilər. Orada da mən elə Ruşaylo özü dindirirdi. Çünki o mənim çox təhlükəli cinayətkar və cinayətkar aləmdə tanınmış olduğumu təfəsilatı ilə öyrənmişdi. Bir də məni tutulmağım və dindirilməmə yuxarıdan ona tapşırılmışdı. Həm də yuxarıda qeyd etdiyim kimi mən ölüm işinə görə düz beş il idi ki Azərbaycan tərəfindən ümumittifaq axtarışında idim. O türmədə olduğum müddətdə sübutları olmadığı üçün məni qanunsuz silah gəzdirməyimə görə göndərdilər Butirkiy türməsinə. Orada da 2-3 aya bu işi bitirdilər.

(ardı var)

Dünyanın rəisi olmasa Şeytan, Olmazdı dünyada bu qədər zindan!
Əli Nasir

Qismətim zülmət zindanlar

Bezib daha bu zəncirlər,
Bezib qollarım da.
Gəlin açın zəncirləri,
Bezən qollarımdan.
Qırın atın zəncirləri,
Mənim yollarımdan,
Mənim yollarımdan,

ZİNDAN ŞERLƏRİ

Soldu ömrümün baharı,
Ürəyimin arzuları,
Ürəyimin arzuları.

Qismətim zülmət zindanlar,
Qapıları bağlı.
İçində yaxşı oğlanlar,
Ürəkləri dağlı.
Ötür burda günlər, aylar,
Azadlıq sorağlı,
Azadlıq sorağlı.

Soldu ömrümün baharı,
Ürəyimin arzuları,
Ürəyimin arzuları.

Məhkumları azad elə, Allah!

Əsdi qara yellər, ağ güllərin üstən,
Gəldi qara günlər, ağ günlərin üstən.

Gen dünya daraldı,
Bağ-bağça saraldı.
Göylər də qaraldı,
Hər yanı qar aldı.

Bəxt ulduzu min şövq ilə
namərdlərə yandı,
Sındı günəşin şövqü cahən qarə
boyandı.
Ağ günlərim harda?
Həmdəmlərim harda?
Qəm köksümə doldu,
Zindan yerim oldu.

Məzlumları da yad elə, Allah,
Məsumları da şad elə, Allah.
Məhkumları azad elə, Allah,
Məhkumları azad elə, Allah,
Amin, amin, ya Rəbbilələmin!

Bülbülləri məhkum elədi dar
qəfəsində,

Bayquşları şahzadədir idbar
qəfəsində.

Zülmün tumu bitməz,
Dövrən belə getməz.
Höküm hakimə qaldı,
Dünya kimə qaldı?

Mərdənləri üzdü kədər,
qəmdən usandı,
Pərvanələrin qol-qanadı odlara yandı.

Ağ günlərim, ey vay,
Al güllərim, ey vay.
Ümmid yerim Allah,
Allah-Kərim Allah.

Məzlumları da yad elə, Allah,
Məsumları da şad elə, Allah.
Məhkumları azad elə, Allah,
Məhkumları azad elə, Allah,
Amin, amin, ya Rəbbilələmin!

Zindan məni öldürməz

Soyuq baxış öldürər,
Zindan məni öldürməz.

Saxta alqış öldürər,
Zindan məni öldürməz.

Dostlarımdan söz düşər,
Yada çürük qoz düşər.
Dilimdən əfsus düşər,
Zindan məni öldürməz.

Düşməndən keyfin kökləsə,
Qulağını şəklsə.
Öldürər dərd təkləsə,
Zindan məni öldürməz.

Qəm-qubarı öldürər,
Etibarı öldürər.
İntizarı öldürər,
Zindan məni öldürməz.

Öldürər mən dərvəsi,
Zamanın tərs gərdişi.
Ördəyin gaz yerisi,
Zindan məni öldürməz.

Bə Azərbaycani Respublikə Prezidenti Zotiş-ali, bə cənab İlham Əliyevi çı Tolışi Siprişon Şura

Ovardemon

Hurmətinə Prezident!

Şımə çəmə Azərbaycani har qılə vətəndoşi prezident bey, bəşmə kardə koy Tolışi Siprişon Şura çəçəşi fik dodə. Şımə kardə ko bəmə xoş omedə. Ve əpimone ki şımə bardə bı siyosətədə əmə-nən, çı Tolışi Siprişon Sura bəşmə dastqət bəbəmon. Har qılə koədə, çəmə zəminon ozod karde roədə, keşvəri bintonədə iyon dılədə şımə bardə aşışə siyosətə şımə paylo bey, çı tolışə xəlgi qə-tə ro şımə vədə nodəmon. Peştıpurimon ki bəmə dılısoxti bovo bəkayon.

Hurmətinə Prezident!

Çı Azərbaycani har qılə vətəndaşı jimon şımə çəşi jintonoy. Əmə bənəy Tolış xəlqi şımə vındəyon, kardəyon, şımə palyo bey, şımə Beynəlxəlg iyon keşvəri dılədə bardə siyosəti roysə nımunəmon bey pidəmonə.

Həftoge bardəmon ki, bı koy him-him kardədəmon. Mane əməni səröst bəsə dəşəşon pidə-

nişone. Həmə dınyoədə gəbul bı ideya iyon siyosətədə qəte royku məhrum bı, işte nomi nə-nə moxalifət noə dastə, əslədə milləton aradə ədovət egandedə. Çəvon rujnomonədə imi vinde bedə. Çəmə Sərzəmini qırdım bey roədə çəmə kardə sofə ko bə hiçi peqordinidən.

İsət bı jıqo siyosəti orıxney-ro, bə i sə dılısoxti bəşmə ovarde-dəmon. Peştıpurimon ki, çəmə gədimə keşvərədə, bəçəmə sərzəmini nom kali odəmon de tolışi nomi bəyəndiqinyəti egandedən. Əmə çəvon və sey bəznəmon. De həmə xəgon bəico şey bəzne-mon. Əmə bı roədə işte tərəfədə hozomon.

Hurmətinə Prezident!

Azərbaycanədə çı hukməti tərəfədə gət dastqət nıvində Tolışi Mədəniyyəti Məranqo bı "Tolışi Sədo" nomədə rujnoma dəştə nıvıştəyon, çəmə kom əgry-dədə bey bəyon kardədə. Çı hukməti nıbə çənədə onəobı daston ki hestin, hukmət bəvon dast qətedə. Ha isət boy nə bə

RTMM-o nəən bəçəy rujnoma dast nıqəte vındədəy Tolışon Siprişon Sura hədəyon mandə, həftoge bardədə.

De həyfi ki jıqo hol histe. Bəvə kardəni nıbuyən, im jıqoy. Milləton ara bəyəndi jə kali qə-dəquqə daston hukmətiku dast-qətəti vındə, ha isət boy kam bı xəlgon bə jıqo dastqətemoni həs-rətin.

Hurmətinə Prezident!

Milli məsələon suluki rəftorədə çəmə sərzəmin Azərbaycanədə asutəti, aşışəti roədə bəçəmə bardə ko gıymət bıdənən. Şıməku əjomon hestimone mahaştə-nən çı "tolışi" nomədə kali səquriyon bə Azərbaycani bənəy dəşməni diə bıkən. Çəmə vətəni bılıgordə bıkən.

Çəmə devlət tovig, zumand hurmətinə. Çı Azərbaycani vətəndoş bı Tolışi millət dəştə zıvonı, mədəniyyəti, tarixi iyon dəştə bə-nıbey bı zəmini anqley.

Əmə Tolışon Siprişon Şura şıməku əjomon hestimone ki, çı Respublikə Tolışi Mədəniyyəti Məranqo iyon əçəy rujnoma "Tolışi Sədo" maddiəti rohetəti, aşışəti roədə sərəncom bıdənən.

De yolə hurməti: Tolışon Siprişon Şura .

dirir. Təəssüf doğuran hall olsa da, bu bir həqiqətdir ki, milli ədavətə maraqlı, şovinist təxə-yüllü mətbu orqanlara dövlət tərəfindən maddi yardım olsa da, azsaylı xalqların adları ilə mövcud olan ictimai birliklərə və mətbu orqanlara dövlət dəstəyi hiss olunmur.

Hörmətli Prezident!

Milli münasibətlərin qurulmasında vətənimizin bütöv, işıqlı gələcəyində çox mühüm fəaliyyətinizi yüksək qiymətləndirərək, Sizdən rica edirik ki, "talış" adından, ümumi vətənimiz olan Azərbaycanımıza qarşı, düşmən mövqeyində olan qüvvələrin istifadə etməsinə imkan verməyəsınız. Dövlətimiz varlı və qüdrət sahibidir. Bu dövlətin vətəndaşı olan talışlar da öz milli ad, adət-ənənələri, mədəniyyəti, tarixi, dilləri ilə Azərbaycana bağlıdır-lar. Talış Ağsaqqallar Şurası hesab edir ki, bu bağlılığı qoruyub, hifz etməkdə məqsədli olaraq fəaliyyət göstərən ictimai birlik - Respublika Talış Mədəniyyəti Mərkəzi və onun mətbu orqanı olan, maliyyə çatışmamazlığı uc-batından işıq üzü görməyən "Tolışi Sədo" qəzeti Dövlət qay-ğısını hiss etməli, Sizin yardımınızdan bilavasitə bəhrələnməli, maddi və mülki dəstəyinizə sa-hib olmalıdır.

**Sizə dərin hörmətlə, Talış Ağsaqqallar Şurası adından,
Nəriman Ağazadə.
Tel-n: var (redaksiya)
E-mail unvanı: NARİMAN-AGHAZADA@bk.ru**

"ŞUĞLI-ZİMMƏ"

(hekayə)

CAMAL LƏLƏZOƏ

Şımistoni be-nıbə rujon qıləyniədə kədə duaş patə bəbe. Bəyon dodo qədə Mortəza vanqkardışe:

-Çımı balə, bivit çəsbəni çı Xannə nənəku dı-se dastə təyf bısdən buə, de duaşı bəhəmon. Jəqonə betəyf duaş ləzət ədəni.

Xannə nənəmon kə ruy bə ton be, tikəy diərobe. Qədə, də-cələ Mortəza bə təyfi şəədə voən qədə-qədə ekardəbe.

Xannə de piəmerdə həmro-Kəblə Həsəni jinə kədə colnə niş-dəbin, səbəbə doəşonbe. Hejo dı-kəs bin kədə, hırdənən hay bə i ton bin.

Qədə Mortəza oməy, dodo xayşış karde Xannə nənəku. Je-nı-şuə edəsəyn bə yəndi, yəni təyf voə jitonobe, kiysə əşdəni-bə, bı voədə, hiyədə təyf pevatəni-bə, bə hırdəni doəni-bə: Xannə ya Həsən?

Xannə damə nıbə, Kəblə Həsən sərəsəy, jəşə zıqqə:

-Ni, təyj ni, bışı bə kə!

Əğil pərtbe. Dılədə bə Kəblə Həsəni xusus basdəşə məvujı. Oqarde kəybəku beşə, enəməy qıləy gəymə çuləş pəydo karde, dəjəşə bə i layə kəybə cəftərəzə. Nımande, huə peqətişə, rəyrə vı-te bə kə.

Pencəku ın mənərə seyr bıkə Kəblə Həsəni zıqqə rostbe. Çənə əlyək kardışə, kəybə okarde nız-nəşə. Pencə sovxaən obıə pencə-də nıbə, xononən lap tanqbe, çə-yo əncəx kiti-morə ovaştə əzini.-Roönku, hamsiyonku diyəro du-

tə bı kədə Kəblə Həsəni sədo ki be məsəkəs?

In dıqlə piəmerd- piəjen beə-loc nişdin kəy dılədə, qıy bə kul mandin. Əmma Kəblə Həsən he-jo bə do-domjonbe, boşte nəvə Mortəza həni hiççi nahaştışə.

Tovə toyki dərşiyə mandin pencə vədə çəş bə ro.

Rayoni Maliyyə şöbədə kə-bıkə Rufulla ha şanqovoni çiyə dəvardi, əşi bəştə kə. Imrujon şanqovəsə çiyə dəvardeəsə, çı Kəblə Həsəni kəy tərəfo zıqqə sədo məsədə,

Nez omedə, vəzyəti bəsə də-şədə, bəy okardədə.

Piəmerd- piəjen məvujı tur-mədə beşədən, Xannə vitedə bə kəpəşkə, Kəblə Həsən dastədə saza ləvo roy qətedə omedə çı Yolə Mortəza nəvə kəy.

Votedən, merd çı gəzəbiku larzedəbən. Qədə Mortəza əy to-bə vinde, vitedə. Kəblə Həsən ləvo gəndədə dumu əy, dəhətdəni, Mortəza səyku davardədə, bəy qınedəni. Bəvədə roədə-soədə çı sığ-soğoli bə dast omedə gənde-də dumo Murtəza. Əmma baba gəndəyonədə hiççi bəy qınedəni, çək bedə çəşonədə rə qin bedə...

Qədə Mortəza esə iştən Kəblə Həsəni sinədəy. Votedə:

-Kəblə Həsənıku "şuğli-zim-məm"

(Redaktordan: "Şuğli-zimmə, yaxud məşğuli-zimmə" dini ter-mindir, "başqası haqqında günah etmə, ona borclu qalma" mənasına gəlir.)

Tinən tolış, azən tolış

Çimi bə nav çandə soron,
De zəhməti hələlə ron,
Binojon kardə quzoron,
Zəmnijon ha olış-olış
Tinən tolış, azən tolış,
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Roy rosti qətəje yolən,
Kaştı-koriy əmrəmələn,
Nıgojon doə mol-mələn,
Ta çı sıftəku bən qolış
Tinən tolış, azən tolış,
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Bı məholdə qırdəbə ve,
Xəlxij soyəye, sırqəve,
Zəmnisə nişdən qırdəve,
Peştədojon qırdə bolış
Tinən tolış, azən tolış.
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Jidən çı diyoku bə band,
Bən bə dınyo oğand-oğand,
Kəybəsə çol, honi, zoğand,
Dıyoədən kivil, molış
Tinən tolış, azən tolış.
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Zırəkin, zumand, tusinin,
Bə dışməni və businin,
Ğıryətməndin, namusinin,
Hejo bı jıqo kon qorış
Tinən tolış, azən tolış.
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Nibəkan hiç ki kaqi kiş,
Zinədən yol-ruk, sıpiriş,
Bıkaj bəvon tı perayış,
Obəsəmej ki vırti-viloş
Tinən tolış, azən tolış,
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Biləsıvo, Sığdaşt iyoy,
Həştərxonvıjor çəy piyoy,
Məhol çımon linqi jiyoy,
Vındəkəsən obdə dılış
Tinən tolış, azən tolış,
Kənə dınyoy, tojə qardış.

Nıvışdəm Liko bahandon,
Masəllu, Ostorə, Lankon,
Tolışon qıləy yolə don,
Har vırədə heste xolış
Tinən tolış, azən tolış,
Kənə dınyoy, tojə qardış.

**Liki Anzuluku
İlyasi Həbil**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri İlham Əliyev cənablarına Talış Ağsaqqallar Şurasının

Müraciəti

Hörmətli cənab Prezident!

Sizin, Azərbaycanımızın hər bir vətəndaşının prezidenti olaraq fəaliyyətinizi, gördüyünüz işləri Talış Ağsaqqallar Şurası olaraq diqqətlə izləyir, həmçinin Sizin fəaliyyətinizi normal və təqdirəlayiq hesab edirik. Çox istəyirik ki, Sizin apardığınız bu siyasi kursda Talış Ağsaqqallar Şurası olaraq biz də öz əməli fəaliyyətimizlə iştirak edək, bütün sahələrdə, o cümlədən vətənimizin ərazi bütövlüyü naminə apardığınız sülhsevər fəaliyyətinizdə, ardıcıl və davamlı daxili və xarici siyasi kursunuzda Sizin yanınızda olaraq, Talış xalqının ümumi mövqeyini ortaya qoyaq. Ümüdvar olmaq istərdik ki, səmimiyyətimizə inanırsınız.

Hörmətli Prezident!

Azərbaycanın hər bir vətəndaşının, Azərbaycanda yaşayan xalqların taleyi Sizin daimi diqqətinizdədir. Biz, talış xalqı olaraq gördüyünüz işlərdə yanınızda olmaqla, bizə münasibətdə aparılan müsbət yönlü milli siyasətinizlə bütövlükdə Beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında, eləcə də regional müstəvidə nümunəyə çevrilmək istərdik. Təəssüflər olsun ki, buna cəhd etsək də, bəzən düzgün qəbul olunmur. Bütün dünyada qəbul edilən ideya və siyasi kurslardan məhrum, ibtidai düşüncəyə malik, kütlə

psixologiyasına hesablanmış fəaliyyətlə məşğul olan, özünü "ana" muxalifət kimi ictimai fikrə sırayan, əslində isə milli ədavətdə maraqlı qüvvələrin və onların mətbu orqanlarının qızğın təbliğatı sayəsində Vətənimizin bütövlüyü naminə saf məqsədimiz qınaq predmetinə çevrilir. Hazırda bu siyasətə son verilməsi naminə, birbaşa Sizə müraciətimizlə növbəti cəhdimizi edirik. Ümid edirik ki, ölkəmizin müqəddəs adına və şərəfinə müxtəlif formalarda, adımızdan istifadə edərək təcavüz edənlərə, "talış xalqının taleyi və yaşam haqqının pozulması barədə" daxili və xarici qüvvələr tərəfindən aparılan çirkin təbliğata son qoyulmasına birdəfəlik, birgə nail ola bilərik.

Hörmətli Prezident!

Azərbaycanda, dövlətin qayğısından məhrum, Azərbaycançılıq naminə mühüm əməli fəaliyyət göstərən Respublika Talış Mədəniyyəti Mərkəzi və onun mətbu orqanı olan "Tolışi Sədo" qəzeti talış xalqının adət-ənənələrini təbliğ etməklə ölkəmizdə milli münasibətlərdə həqiqi tolerantlığın mövcudluğunu sübuta yetirir. İctimai birliklərə, Qeyri Hökumət Təşkilatlarına müxtəlif yönümlü yardımlar edən hökumətimiz nədənsə nə RTMM-nə, nə də onun mətbu orqanına belə yardımlar etməməklə Talış Ağsaqqallar Şurasını təcüblən-

De Xido nomi!

TOLİSON SƏDO

OXONNƏ SƏHİFƏ

№ 18 (30) 19 may 2012-nə sor

Zabil Mədoj

ƏSAB CƏBİYEV-80

Cəbiyev Əsab Əkbər oğlu bə rusnə dınyo omə 1932- nə sorədə Masallı rayoni Mədo diədə. Pı-mə fot kardəşe 1942-nə sori Yola Vətən muharibə şiddətədə. 4 boə, 2 hov - Əkbəri sağron mandən bə Xido iyan bə yolə zoə Əsabi umu. 1952-nə sori Əsab 3 sorə sərbəzəti kardə bəpeştə Boku şəhəradə məskun bedə, polis sistemədə bə ko dəşədə, bəşəhv- bəxəto de sədaqəti ko kardədə tova pensiya beşe. (1984) 40 sinədə iştə divojo kinə reçinə Qovçəqi saydə, kəxıvand bedə.1 zoə, 1 kinə perəsnedən, esə nəvə soybin...

Əsab hırdənə vaxtonku tova esə de şeeri- sənəti dastkoy. Bənə mahne-tirinçə pəğəndə bə şeeroniş çay ofəyəvonəti əsasinə vəslonin. Həstışe satirikə şeeronən, əmma kəmişəvəy. Şeroniş dərc bə "Tolışi sədo" qəzetonədə, "Sıxan" rujnomədə. De Əhəd Moxtari, Talibi Şahani vasitə vey şeeroniş handə bə Azərbaycani radioda, tolışi zıvonədə doə bə bərnəmonədə. Bə lirikə şairi, bəçay xeyzoni orzu kardəmon xəşəconəti, dirozə xəşə umur, hərbəxtəti.

NUN

Iştə qandım, cəvım dıvə,
Xəmənd kardəm dəştə bıvə.
Pəstem bəbam əy bə osyo,
Əhaştınim ordə pesyo.
Tı boy ovaşt çı parçini,
Ordə bivit de parçini.

Nəqərat:
Həmi jeədə ve varz bıdə,
Nun pəteədə bə ğarz bıdə.
Bıdə bəhəm tatə nuni,
Iştı dasti patə nuni.

Həco dıkəs əşimon,
Esə Ovşum- Həşimon,
Co bəmon çı yəndiku.

Bəmi ımsor tıtım çınye,
Mı çınyədə detım çınye.
De kon orzu botım çınye,
Məndin çımı dastədə...

Çəşi rəvoş əçay bəve,
Bətı bomı rujən şəve.
Orzu votdə: əncəx əve,
Dılım tıku sidəni...

TOLİŞİ BANDON BİLBİLON

Ğıbon bəşəm bəçay pırşə,
Dəçay orzu ki bə qur şə.
Bo şo karde tı çay quri,
Bıpat bışi de çanquri.
Əy bıdə tı bə fəğiron,
Bəbe bəyo "Yasin", "Ğiron"...

BOÇİ

Haruj səlom əvəym botı,
İ ruj nıbiş, nəvəym botı,
Ahım kəşe, təvəym botı,
Tini nıvində ruji...
Nəqərat:

Nənof, marzə de punə
Demı çınye tı ponə.

İjan beşon qitə mandon,
Damedon bə çəmə bandon.
Şinə mahne boki handon?
Tolışi bandon bilbilon.

İyo veye honyə çəşmə,
Xido xoşbəxtiyon şımə
Vəyştış ğısmət kardə bəşmə,
Tolışə bandon bilbilon.

Nəvəym az bo dılı dəvo,
Nəvəym bə Xido umdəvo!
Dili dəvoybən çay həvo,
Tolışi bandon bilbilon!

1995

Üfüq-S

Dil vasitəsilə cəmiyyətin inkişafı
Community development through language

Üfüq-S MMC (VÖEN 1800107871) Azərbaycanda bir çox dillərə yazılı, şifahi biznes, Notarial tərcümələr və mətnlərin yığılması xidmətini təqdim edir. Biz Azərbaycan, Rus, İngilis, Talış, Fars və s. dillərə yazılı tərcümələr edirik. Ətraflı məlumat almaq və ya xidmətlərimizdən bəhrələnmək üçün (012) 564-68-91 nömrəsinə zəng edə və ya commercial_manager@ufuq.az elektron ünvanımıza yazaraq əlaqə saxlaya bilərsiniz.

MƏDO LƏTİFƏN

Şımənən boştə qıləy sığ bığətənən...

Mədoədə Xaniş nomədə qıləy sərxoş hestbe. Im xanixarobi zoə bəşəv-bəruj hejo dəmisə əbiy. Rujo idədə im çı di tıbəsoqu dəvardyadə məxloğə vındə tıbəsoadə, kardəni kivoləti dəşədə bə tıbəso. Tikə jiğə-jəğə edaseydə, vındə çımondə ki bəmedə, ki Giron handovnedə. Milxəs, əvən omedə mandədə qıləy bilində siyo sığı palyo, ə sığı divanqonə qətedə, bino kardədə de barzəvanqi kirdi jey, bamey. Məvotbən çe ğəbi xıvandi əğilon Urusiyyatədə omənbən iştə pə ğəbisə. Əlğəraz, imon omedən iştə pə səy sığı tonə, vındən Xanişi çımon pə səy sığış divanqonə

qətaşə, iştəni həni kiştədə. Mandən bı koy hədəyon. Iştən bəştə votedən: Zə im sərxoşə Xaniş bəkey, çəmə pə bəkey?

Hejo mandən hutbən bı mənəzərə. Bı dəmədə Xaniş iştə səy ros kardə erəxədə bəvon, votedə: Zə çiçə çımı səyon bənəy Ərəb Zanqi pəbırniəyone? Sığı tumi siyə niki iyo? Şımənən boştəno qıləy sığ bığətənən, bıbəmənen...

Noxaşxona nişə donzə kilo əğətiy... (bə ko)

Mədoədə Bəgimə xalə nomədə qıləy əvomə jen heste. Im Bəgimə xalə noxəş qınıdə eqinidə bə noxaşxonə. Noxaşxonədə manqi olxartəbəpeşt xəşi pəydo kardə, çəyo beşədə omedə bəştə kə.

Hamusiyyə soədə bı vaxti vəyə yeğnəğ eqinidə. Əlğəraz imon omedən çı Bəgimə xalə kəy dastqət, bo misə ğəzəni ki, vəyə polo bıpaton. Hamusə jen parsedə: Bagimə xalə, iştı ğəzən çand kilo bız qətedə? Bəgimə xalə əvom-əvomi votedə: Balə az hələ bə noxaşxonə nişə donzə kilo əğəti, isət zındənim çanədə qətedə, ekənəni həşt-nəv kilo, filon...

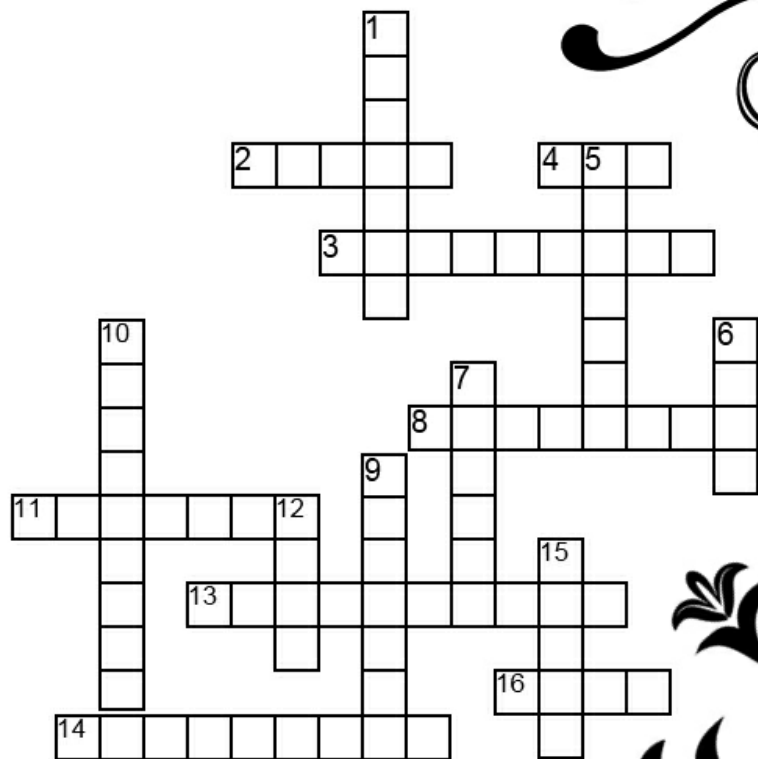
səbılovon (krossvord)

→ Çəpiku bə rost

2. Tolışədə ru
3. Love
4. Zoə
8. Surfə
11. Aşış
13. Kinə vəyə
14. Zikə
16. Cald

↓ Pentono bə jinton

1. Con doy
5. Maili
6. Dave
7. Kuresə
9. Polo bın
10. Tadi
12. Şev
15. Tənbəl

Dəvardə
numrədə şə
səbılovoni
sərostəyon.

1. Aspəsəqi
2. Nıməyjo
3. Xomətu
4. Qofekərt

5. Çalğard
6. Qılov
7. Bəbəzoxlə
8. Pərəndə

9. Muzanqıl
10. Havzəqoduş
11. Muçək
12. Kəvələ

13. Bılınd
14. Qırdım
15. Xomətu

EDAŞ
Orxan Əliyev

Təsisçi :
Rafiq Cəlilov

Tel.: +99470 909-85-90
E-mail: celilovrafik@mail.ru
Qəzetin elektron variantını
talish.org
saytında oxuya bilərsiniz

Redaksiyanın ünvanına göndərilən əlyazmalar müəlliflərə qaytarılmır və mətnlərə rəy verilmir. Faktlara görə yalnız müəlliflər məsuliyyət daşıyırlar. Müəlliflərlə redaksiyanın mövgeyi uyğun gəlməyə bilər.

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınmışdır.

Qeydiyyat nömrəsi: 3462

Tiraj: 1000

Hesab nömrəsi:
AZN üçün: "Bank of Baku"
ASC Yasamal filialı
Cəlilov Rafiq Şahrza oğlu
hesab nömrəsi 3801000000159315
VÖEN 1700038881
kod 506322
müxbir hesab 0137010007944
S.W.I.F.T JBBKAZ22

US Dollars:
Jahlov Rafiq Shahrza oghlu ACC N
3811001000159315
INTERMEDIARY BANK
Standard Chartered Bank, New York
CORR. ACC. 3582023389001
SWIFT: SCBLUS33
BENEFICIARY BANK:
"Bank of Baku" OJS S.W.I.F.T. JBBKAZ22
Baku, Azerbaijan